

Rotterdam, 22 juli 2024

tav. Prof.dr.ir. J. (Hans) Brug,
directeur-generaal van het RIVM

Zeer geleerde heer Brug,

Hartelijk dank voor de statistieken die het RIVM online presenteert. Deze bevatten waardevolle informatie over de gezondheidszorg in Nederland, echter bij het bestuderen van deze data vielen mij een aantal zaken op.

De eerste betreft de verwachte sterftcijfers van 2024 [i]. Deze data wordt gebruikt in de monitor van vanLoef Research [ii].:

De tweede betreft de door u gepubliceerde ranglijst van de Levensverwachting bij geboorte [iii].

Naast deze incidenten heb ik een verzoek betreffende communicatie en transparantie van het RIVM.

Bandbreedte van de sterftcijfers 2024

Het RIVM publiceert waardevolle data over de sterftcijfers en de verwachte sterfte. Op 10 juli jl. zijn deze data gewijzigd zonder dat een verklaring is gegeven. De bandbreedte van de verwachte wekelijkse sterfte is vanaf de 1^e week 2024 van de meeste weken met terugwerkende kracht aangepast. Óf de bovenverwachting is met plus 1 verhoogd, óf de benedenverwachting is met plus 1 verhoogd. Dit is gedaan bij 29 van de 54 verwachtingen in 27 weken. Ter verduidelijking eerst de oude cijfers en de daarna de nieuwe cijfers:

Oorspronkelijke cijfers (grijs gearceerd)

RIVM OVERSTERFTE 2024																	3-7-2024
weekloopt t/m	7-jan	14-jan	21-jan	28-jan	4-feb	11-feb	18-feb	25-feb	3-mrt	10-mrt	17-mrt	24-mrt	31-mrt	7-apr	14-apr	21-apr	28-apr
weken	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
aantal doden	3706	3637	3838	3898	4018	3801	3601	3436	3531	3557	3408	3367	3448	3400	3411	3228	3314
bovenverwachting	3662	3671	3677	3680	3679	3675	3667	3657	3644	3628	3609	3589	3566	3542	3517	3491	3465
onderverwachting	3243	3252	3258	3261	3260	3256	3249	3238	3225	3209	3191	3170	3147	3124	3098	3073	3046
verwacht aantal doden	3452,5	3461,5	3467,5	3470,5	3469,5	3465,5	3458	3447,5	3434,5	3418,5	3400	3379,5	3356,5	3333	3307,5	3282	3255,5
verschil	253,5	175,5	370,5	427,5	548,5	335,5	143	-11,5	96,5	138,5	8	-12,5	91,5	67	103,5	-54	58,5
% OVER/ONDERSTERFTE	107,34%	105,07%	110,68%	112,32%	115,81%	109,68%	104,14%	99,67%	102,81%	104,05%	100,24%	99,63%	102,73%	102,01%	103,13%	98,35%	101,80%
weekloopt t/m	5-mei	12-mei	19-mei	26-mei	2-jun	9-jun	16-jun	23-jun	30-jun	7-jul	14-jul	21-jul	28-jul	4-aug	11-aug	18-aug	25-aug
weken	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
aantal doden	3232	3023	3175	3120	2976	2967	3054	3154	3271								
bovenverwachting	3439	3413	3388	3365	3343	3323	3305	3289	3277								
onderverwachting	3020	2994	2970	2946	2924	2904	2886	2870	2858								
verwacht aantal doden	3229,5	3203,5	3179	3155,5	3133,5	3113,5	3095,5	3079,5	3067,5								
verschil	2,5	-180,5	-4	-35,5	-157,5	-146,5	-41,5	74,5	203,5								
% OVER/ONDERSTERFTE	100,08%	94,37%	99,87%	98,87%	94,97%	95,29%	98,66%	102,42%	106,63%								
																	SOM
																	88571
																	86116,5
																	2454,5
																	102,89%

Nieuwe cijfers (alleen de mutaties zijn grijs gearceerd)

RIVM OVERSTERFTE 2024																	10-7-2024
weekloopt t/m	7-jan	14-jan	21-jan	28-jan	4-feb	11-feb	18-feb	25-feb	3-mrt	10-mrt	17-mrt	24-mrt	31-mrt	7-apr	14-apr	21-apr	28-apr
weken	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
aantal doden	3706	3637	3838	3898	4018	3801	3601	3436	3531	3557	3408	3367	3450	3400	3411	3230	3314
bovenverwachting	3662	3671	3677	3680	3679	3675	3668	3658	3644	3628	3610	3589	3567	3543	3518	3492	3466
onderverwachting	3244	3253	3259	3261	3261	3257	3249	3239	3226	3210	3191	3171	3148	3124	3099	3073	3047
verwacht aantal doden	3453	3462	3468	3470,5	3470	3466	3458,5	3448,5	3435	3419	3400,5	3380	3357,5	3333,5	3308,5	3282,5	3256,5
verschil	253	175	370	427,5	548	335	142,5	-12,5	96	138	7,5	-13	92,5	66,5	102,5	-52,5	57,5
% OVER/ONDERSTERFTE	107,33%	105,05%	110,67%	112,32%	115,79%	109,67%	104,12%	99,64%	102,79%	104,04%	100,22%	99,62%	102,76%	101,99%	103,10%	98,40%	101,77%
weekloopt t/m	5-mei	12-mei	19-mei	26-mei	2-jun	9-jun	16-jun	23-jun	30-jun	7-jul	14-jul	21-jul	28-jul	4-aug	11-aug	18-aug	25-aug
weken	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
aantal doden	3233	3026	3177	3115	2976	2973	3052	3144	3104	3205							
bovenverwachting	3440	3414	3389	3365	3343	3323	3305	3290	3277	3253	3240	3232	3229	3231	3238	3251	3268
onderverwachting	3021	2995	2970	2947	2925	2904	2886	2871	2858	2802	2789	2781	2778	2780	2787	2800	2818
verwacht aantal doden	3230,5	3204,5	3179,5	3156	3134	3113,5	3095,5	3080,5	3067,5	3027,5							
verschil	2,5	-178,5	-2,5	-41	-158	-140,5	-43,5	63,5	36,5	177,5							
% OVER/ONDERSTERFTE	100,08%	94,43%	99,92%	98,70%	94,96%	95,49%	98,59%	102,06%	101,19%	105,86%							
																	SOM
																	91608
																	89158,5
																	2449,5
																	102,79%

Het gevolg van deze correctie van de boven- en onderverwachting van de sterfte in het verleden is dat er gerekend vanaf het begin van 2024 nu 14,5 minder oversterfte is. Mogelijk is hier een goede verklaring voor, echter dan zou het transparant zijn om deze op de RIVM site te vermelden.

Ranglijst Levensverwachting bij geboorte

Andere waardevolle informatie die het RIVM publiceert zijn de statistieken met de Levensverwachting bij geboorte 2022. In de versie van 23 april jl. stond Nederland op de 8^e plaats van de E14 (grotere West-Europese landen), indien de gemiddelde van de levensverwachting van mannen en vrouwen als maat wordt genomen. Opvallend is dat Portugal een hogere gemiddelde levensverwachting heeft dan Nederland maar lager staat op de ranglijst (81,7 versus 81,65 jaar). Dit geeft een vertekend en onjuist beeld van de levensverwachting van Nederland, die verhoudingsgewijs slechter is dan u laat zien.

In een analyse op 9 mei jl. heb ik op deze discrepantie gewezen [iv]. Het is positief dat we op 18 juli constateren dat de fout is gecorrigeerd en dat de ranglijst door u is aangepast. Het zou echter transparanter zijn geweest om een kennisgeving van deze correctie te publiceren.

Vraag om transparantie

Deze zaken worden expliciet genoemd, omdat ik sinds 2016 meerdere malen het RIVM heb gevraagd om toelichting te geven op de toelichtende teksten en gepresenteerde statistieken. Helaas heb ik geen reactie van u of uw voorganger (voor 2018) ontvangen of een publicatie daarover gezien. Gezien het publieke belang van het RIVM zou transparante communicatie hierover zeer welkom zijn.

Namens de mede-ondertekenaars wacht ik uw verklaring af.

Hoogachtend

Gijs van Loef

onafhankelijk zorgstelsexpert / vanLoef Research

John Jacobs

Medisch data wetenschapper

Steunverklaringen

Deze brief wordt expliciet gesteund door:

- Pim Joosten, zelfstandig ondernemer
- Kiki Doove, verpleegkundige
- Thea Bergamin, chronisch patiënte
- Ellen van der Leeden, longcovid patiënt
- Bart Bruijn, huisarts
- Godelieve Bernard, praktijkondersteuner
- Carolien van Dam, verontruste burger
- M. Korporaal, controller
- Mr. L. Bomhof, verontruste burger
- Roel Griffioen, verontruste burger
- Anja van Harskamp, psychotherapeut
- Justine Swaab, journalist
- Els ten Napel, longcovid patiënt
- Peter Neehus, ME en longcovid patiënt
- Tineke Abercrombie-Schoorl, verontruste burger
- Annemarie van Dijk, verontruste burger
- Hans Verwaart, data analist
- Kees Gaemers, verontruste burger
- Ad Huizer, pensioenspecialist
- Cock de Graaf, zorgverzekeringsdeskundige
- Dick van der Zon, oud directeur gem. accountantsdienst Amsterdam
- Guus Brugman, verontruste burger
- Frank Blaauboer, verontruste burger
- Martje de Voogd, longcovid patiënt

Bronnen

i <https://www.rivm.nl/monitoring-sterftecijfers-nederland>

ii <http://gijsvanloef.nl/2024/02/16/monitor-sterfte-in-2024-rivm/>

iii <https://www.vzinfo.nl/levensverwachting/internationaal>

iv <http://gijsvanloef.nl/2024/05/09/levensverwachting-blijft-achter-gerommel-met-statistiek-rivm/>